



SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**Zapis stenograficzny**  
**(583)**

38. posiedzenie  
Komisji Spraw Emigracji  
i Łączności z Polakami za Granicą  
w dniu 23 stycznia 2006 r.

VI kadencja

Porządek obrad:

1. Opinia komisji w sprawie projektu uchwały Prezydium Senatu w sprawie określenia kierunków działania oraz priorytetów finansowania zadań zleconych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2007 r.
2. Sprawy różne.

*(Początek posiedzenia o godzinie 17 minut 07)*

*(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego Bronisław Korfanty)*

**Zastępca Przewodniczącego Bronisław Korfanty:**

Witam panie senator i panów senatorów. Chciałbym również powitać prezesa Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, pana marszałka Stelmachowskiego, a także prezesa Fundacji „Semper Polonia”, pana prezesa Hauszylda, oraz pana Andrzeja Jasionowskiego z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, pana ministra Romualda Łanczkowskiego i pana prezesa Wiesława Turzańskiego z Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

Porządek dzisiejszych obrad zawiera właściwie jeden punkt, a mianowicie: zapiniowanie projektu uchwały Prezydium Senatu w sprawie określenia kierunków działania oraz priorytetów finansowania zadań zleconych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2007 r. Wiemy, że ten temat przewijał się w zeszłym roku na posiedzeniach naszej komisji dosyć często. Chcielibyśmy właśnie ustalić na 2007 r. takie kierunki naszych działań, żeby było to z jak największym pożytkiem dla Polonii i Polaków mieszkających poza granicami kraju.

Myślę, że wszyscy otrzymali projekt uchwały Prezydium Senatu, określającej kierunki działań na rzecz Polonii i Polaków za granicą w 2007 r., a także w odniesieniu do kierunków działań określonych w § 1 tej uchwały, ustalającej w 2007 r. priorytety finansowania zleczonych zadań – tu są wymienione te wszystkie priorytety, które zdaniem Prezydium Senatu powinny być realizowane w 2007 r.

Chciałbym prosić panów senatorów i panie senator oraz prezesów współpracujących z nami stowarzyszeń o wypowiedzi w tej sprawie, jak również...

*(Wypowiedź poza mikrofonem)*

Chciałbym również, żeby w tej sprawie wypowiedział się pan minister Łanczkowski, tak żebyśmy mieli pełny obraz naszych zamierzeń, tego, co chcemy robić na rzecz Polonii w 2007 r. Proszę o zabieranie głosu w tej sprawie i zgłaszanie się do dyskusji.

Proszę o zabranie głosu pana ministra Łanczkowskiego.

**Zastępca Szefa Kancelarii Senatu  
Romuald Łanczkowski:**

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Jeżeli państwo pozwolą, przypomnę króciuteńko naszą drogę dochodzenia do projektu uchwały, który dzisiaj państwu przedkładamy. Rozpoczęliśmy – można by powiedzieć – prace z tym związane 12 grudnia 2006 r., kiedy to państwu, członkom Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, przekazaliśmy założenia

---

do koncepcji współpracy i pomocy Senatu Rzeczypospolitej Polskiej dla Polonii i Polaków za granicą. Nieco później, w nowym roku, 5 stycznia, Biuro Polonijne przekazało państwu notatkę dotyczącą wniosków o przyznanie środków, dotacji na wykonanie w 2007 r. zadań państwowych o charakterze programowym i inwestycyjnym w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za Granicą przez organizacje pozarządowe.

Przekazując te informacje, tę notatkę, wyszliśmy w jakimś sensie naprzeciw państwa oczekiwaniom i postulatowi zgłaszanym w ubiegłym roku, dotyczącym pełniejszego, staranniejszego informowania przez Biuro Polonijne o sprawach, będących przedmiotem uwagi państwa w czasie posiedzenia komisji.

Kolejnym krokiem było skierowanie, w trybie przewidzianym regulaminem, projektu uchwały w sprawie określenia kierunków działania oraz priorytetów finansowania zadań państwowych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za Granicą. Tutaj tytułem wyjaśnienia powiem, że 10 stycznia skierowałem do państwa pismo, w którym informowałem o tych właśnie dokumentach i prosiłem o to, aby państwo byli łaskawi przekazać nam ewentualne uwagi dotyczące tego projektu. Ta prośba nie miała w sobie, broń Panie Boże, niczego z próby uzurpowania praw przysługujących komisji, dotyczących sposobu procedowania. Wydawało nam się jednak, że jeśli takie materiały wpłynęłyby do Biura Polonijnego, możemy ewentualnie pomóc panu przewodniczącemu, systematyzując je i przekazując do dzisiejszej dyskusji. Jednak żadne materiały na ten temat się nie pojawiły, rozumiem więc, że jeżeli państwo mają takie uwagi, będą o nich dyskutować w tej chwili.

Jeżeli chodzi o wprowadzenie, wyczerpałem temat. Dziękuję bardzo i czekam na ewentualne pytania państwa, dotyczące tej kwestii.

**Zastępca Przewodniczącego Bronisław Korfanty:**

Czy ktoś z państwa?

Pan marszałek Stelmachowski, bardzo proszę.

**Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”**

**Andrzej Stelmachowski:**

Mnie się zdaje, że kierunki działań zostały nakreślone tutaj precyzyjnie, podobnie zresztą jak priorytety na ten rok. Osobiście prosiłbym jedynie o wzięcie pod uwagę dwóch punktów, gdy chodzi o kierunki działań. Może byłoby dobrze, żeby znalazł się punkt o wspieraniu organizacji polskich i polonijnych, zwłaszcza na Wschodzie, ale chyba nie tylko na Wschodzie, bo to się tutaj nie znalazło, a wydaje się, że powinno się znaleźć.

*(Wypowiedź poza mikrofonem)*

Jeśli natomiast chodzi o priorytety wymienione w §2, to może warto by jednak zaznaczyć, że w tym roku przewiduje się zjazd Polonii. Moim zdaniem, jest to wydarzenie o takim ciężarze gatunkowym, że powinno być tu zamarkowane. To tyle. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczący Bronisław Korfanty:**

Oczywiście, Panie Marszałku, prześlemy te sprawy Prezydium Senatu i będziemy prosić, żeby Prezydium Senatu do tego się ustosunkowało. Rzeczywiście, my-

śle, że zjazd Polonii to jest bardzo ważna sprawa i być może tutaj trzeba by było zaznaczyć to w naszych priorytetach.

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos w tej sprawie?

**Zastępca Szefa Kancelarii Senatu**

**Romuald Łanczkowski:**

Można, Panie Przewodniczący, ad vocem?

Panie Profesorze, Panie Marszałku, chciałbym wyraźnie podkreślić, że §1 tego projektu uchwały, który państwo mają przed sobą, określa kierunki działania na rzecz Polonii i Polaków za granicą w roku 2007, a to, co sugerował pan marszałek, jest zawarte w blokach, o których mówiliśmy w założeniach koncepcji współpracy. Myśmy wyróżnili siedem takich bloków, a jeden z nich jest zatytułowany: „Wspieranie organizacji polskich i polonijnych za granicą”.

Analizując wnioski, które wpłynęły do nas do 30 listopada roku 2007...

(*Głos z sali: 2006 r.*)

Przepraszam 2006 r. Dokładnie mówiąc, wpłynęło do nas dwieście trzydzieści jeden wniosków i wśród wniosków w kategorii: „wspieranie organizacji polskich i polonijnych za granicą” znalazła się bardzo duża grupa wniosków, stanowiąca 41% całej wnioskowanej puli, te wnioski opiewają na kwotę 34 miliony 702 tysiące zł. Oczywiście jeżeli państwo uznają, że to, o czym wspominał pan profesor, powinno być zapisane wśród kierunków w projekcie ustawy, to taka propozycja zostanie przedłożona prezydium.

Jeżeli chodzi o §2, są tu priorytety finansowania zleczonych zadań, są tu wyróżnione trzy punkty, że w ramach tych kierunków będą jako priorytet finansowane zadania wymienione w pktach 1–3 §2. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego Bronisław Korfanty:**

Proszę z państwa, kto jeszcze chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Pan prezes Turzański, proszę bardzo.

**Prezes Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”**

**Wiesław Turzański:**

Jeżeli mogę, jeszcze jedna drobna uwaga. Uważam, podobnie jak mój przedmówca, pan profesor marszałek Stelmachowski, że te główne kierunki zostały określone bardzo precyzyjnie, ale brakuje mi tu jednej drobnej informacji albo punktu, który mógłby się odnosić do wspierania ze strony polskiej duszpasterstwa polskiego w środowiskach polonijnych.

Dlaczego tak myślę? Ponieważ pamiętam czas, choćby w roku 2002, kiedy dość jednoznacznie próbowaliśmy z poziomu Senatu nie dostrzegać roli, jaką odgrywa polskie duszpasterstwo w środowiskach Polaków na emigracji, jak i na Wschodzie. Mamy jednak świadomość, przynajmniej z praktyki działania Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, że wielu księży i wiele zgromadzeń zakonnych prowadzi wiele pozytywnych działań na rzecz kultury języka i edukacji.

Myślę, że delikatny ukłon w tym akurat kierunku, odnoszący się do wsparcia działania owego duszpasterstwa w środowisku, które służy przede wszystkim promocji kultury i języka, byłby chyba na miejscu. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego Bronisław Korfanty:**

Oczywiście, Panie Prezesie, także tę uwagę przedstawimy Prezydium Senatu, żeby się tym też zająć.

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos?

Wobec tego może ja. Chciałbym wyrazić zadowolenie z tego, że wśród kierunków naszych działań w stosunku do Polonii jest też intensyfikowanie współpracy gospodarczej kraju ze środowiskami polonijnymi i polskimi na świecie. Ten temat był podnoszony wtedy, kiedy debatowaliśmy nad naszą ustawą, i jest on rzeczywiście bardzo, bardzo ważny, szczególnie w odniesieniu do środowisk polonijnych w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie. Jak wiemy, Polonia jest tam bardzo liczna i rzeczywiście chciałaby podjąć szerszą współpracę z Polską.

Rozmawialiśmy z panem senatorem Szymurą, który ma duże kontakty ze środowiskami polonijnymi w Kalifornii, rozmawialiśmy z profesorem Moncarzem, który jest dosyć znaną osobistością, jeśli chodzi o Dolinę Krzemową w Stanach Zjednoczonych. Wiemy, że środowiska polonijne w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie są bardzo zainteresowane współpracą z Polską. W związku z tym cieszę się, że został tu ujęty punkt dotyczący właśnie intensyfikowania współpracy gospodarczej. Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby się wypowiedzieć w tej sprawie? Nie.

W związku z tym zakończyliśmy debatowanie nad tym punktem porządku i przechodzimy do punktu drugiego: sprawy różne.

Tutaj na samym początku chciałbym powiedzieć, że materiały, wnioski, które – jak sądzę – dostali państwo do skrzynek kilka dni temu, te niebieskie, nie będą rozpatrywane na dzisiejszym spotkaniu, tylko bodajże 6 lutego, jeśli oczywiście posiedzenie Senatu odbędzie się w dniach 7 i 8 lutego.

Chciałbym tutaj podziękować Biuru Polonijnemu, bo niejednokrotnie były sygnały, że materiały dostajemy za późno, jest zbyt mało czasu, żeby się z nimi zapoznać. Rzeczywiście jest to, powiedziałbym, bardzo chwalebne, że Biuro Polonijne przygotowało materiały ze sporym wyprzedzeniem, żeby każdy mógł się z nimi zapoznać przed tym posiedzeniem. Jest prawie dwa tygodnie czasu, myślę więc, że i następne materiały, wnioski będą dostarczane senatorom do skrytek z takim samym wyprzedzeniem czasowym, abyśmy mogli je jak najlepiej rozpatrywać i wybierać te najlepsze.

Tak, proszę.

**Zastępca Szefa Kancelarii Senatu  
Romuald Łanczkowski:**

Ja jeszcze dwa słowa uzupełnienia do wypowiedzi pana przewodniczącego. Proszę państwa, to jest nasza próba wyjścia naprzeciw oczekiwaniom zgłaszanym przez państwa. Dzisiejsze spotkanie może nie będzie tak bardzo intensywne, jak mogłoby być, ponieważ chcielibyśmy właśnie dokonać pewnego przesunięcia, powiedziałbym, w fazie. Czyli na dzisiejszym posiedzeniu otrzymują państwo materiały, które będą rozpatrywane na następnym posiedzeniu, a wtedy z kolei chcielibyśmy przygotować, jeśli będziemy w stanie, nową porcję wniosków.

Chciałbym państwu powiedzieć, że spośród tych dwustu trzydziestu jeden wniosków około 45% wniosków ma wady, które zmuszają nas do odesłania tych wniosków, a właściwie nie do odesłania, a do wezwania do usunięcia zawartych w nich błędów

i uchybień. Powoduje to, że cała procedura wydłuża się w czasie, a także wiąże się z tym, że w istocie rzeczy jest to dla nas dodatkowa praca, jesteśmy zmuszeni do wykonywania po raz wtóry tej samej pracy, czyli do kolejnego opiniowania. Jeżeli więc słyszą państwo, że na pozór mamy dwieście trzydzieści jeden wniosków, to proszę pamiętać o tym, że jeden wniosek, chociażby podmiotów wiodących, takich jak siedzący tutaj przedstawiciele Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, czy Fundacji „Semper Polonia”, zawierają... Ile załączników jest u pana profesora?

*(Głos z sali: Pięć załączników.)*

Zawierają cały szereg załączników, które można by spokojnie traktować jako osobne wnioski, wymagające całej tej obróbki urzędniczej, no, co tu dużo mówić.

Jeżeli więc będziemy posiadali jakieś istotne informacje, jak chociażby w formie notatki przekazanej państwu wcześniej, będziemy je sporządzali i dostarczali państwu do skrytek bądź w formie bezpośredniej korespondencji, adresowanej do każdego z państwa, jak to było ostatnio, kiedy każdy z państwa otrzymał korespondencję adresowaną bezpośrednio do siebie. Dziękuję bardzo.

#### **Zastępca Przewodniczącego Bronisław Korfanty:**

Szanowni Państwo, chciałbym jeszcze powrócić do omówionego już punktu pierwszego. Zgodnie z tym, co powiedział pan profesor Stelmachowski i pan prezes Turzański, będziemy zgłaszać do Prezydium Senatu, żeby w tej uchwale zostały umieszczone te dwie sprawy, dotyczące zjazdu Polonii oraz wspierania polskiego duszpasterstwa.

Czy są jakieś negatywne opinie w tej sprawie? Czy ktoś ma inne zdanie, żeby te dwie rzeczy wnieść pod obrady Prezydium Senatu?

*(Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Andrzej Stelmachowski: Ja mówiłem o wspieraniu organizacji.)*

I wspieranie organizacji polonijnych, zwłaszcza na Wschodzie, tak.

*(Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Andrzej Stelmachowski: O, tak.)*

Tak, zwłaszcza na Wschodzie, a także, Panie Profesorze, to, co pan powiedział o zjeździe Polonii, te uwagi zostaną wniesione do Prezydium Senatu.

Widzę, że nikt... Tak?

Pani senator Rudnicka, bardzo proszę.

#### **Senator Jadwiga Rudnicka:**

Panie Przewodniczący! Panie Marszałku! Szanowni Państwo! Tutaj pan marszałek Stelmachowski wspomniał o tym wspieraniu organizacji, szczególnie na Wschodzie. A ja z kolei bym prosiła o wspieranie Kościoła na Wschodzie, bo była już o tym mowa, ale jednak stawianie pewnych warunków, to znaczy, większej liczby mszy polskich, więcej polskiego języka, gdyż tam naprawdę nad tym ubolewają Polacy, którzy przez dziesiątki lat, pod strasznym pręgierzem, utrzymali tę polskość, a teraz, o dziwo... No, Kościół jest ponadczasowy, Kościół jest ponadnarodowy, niemniej jednak Kościół Katolicki przetrwał tam dzięki Polakom, i nie można o tym zapominać, a pod tym względem jest tam naprawdę źle. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego Bronisław Korfanty:**

Tak, Pani Senator, oczywiście ta sprawa wiąże się z tym, o czym wspominał pan prezes Turzański, te uwagi także zostaną przekazane.

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos w tych sprawach?

Jeśli nie, to zamykam posiedzenie.

Dziękuję państwu za przybycie.

Chciałbym jeszcze na samo zakończenie powiedzieć, żeby nie zapomnieć tych wniosków na następne nasze spotkanie, żeby je po prostu przynieść, chciałbym tylko to przypomnieć. Dziękuję bardzo.

*(Koniec posiedzenia o godzinie 17 minut 28)*





Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851